

Landskabstilpasset miljøregulering

Brandt, Jesper; Vejre, Henrik

Published in:
Skov & Land

Publication date:
2013

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

Citation for published version (APA):
Brandt, J., & Vejre, H. (2013). Landskabstilpasset miljøregulering. *Skov & Land*, (9), 16-17.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

NR. 9 NOVEMBER 2013

SKOV & LAND

Find og brug din mentor Side 4

DSLs repræsentant på jobbet Side 10

Landskabstilpasset

Dansk Landskabsøkologisk Forening lægger op til debat om målrettet miljøregulering i landbrugslandet den 5. december

Landskabsøkologien studerer forskelle i struktur, indhold, funktion og udnyttelse af vore landskaber, set i forskellig skala fra det lokale til det globale. De landskaber, vi bor og lever i, er stærkt varierede, og variationen spiller en stor rolle for udnyttelsesmulighederne. En central grundtese inden for landskabsøkologien er, at forudsætningerne for udnyttelse af vore omgivelser på et bestemt sted ikke kun afhænger af de lokale stedlige betingelser (jordbund, klima, hældning, grundvandsforhold og kulturpåvirkning), men at stedets placering i dets landskabelige sammenhæng er mindst lige så afgørende.

Det skyldes, at de naturlige processer såvel som den menneskelige udnyttelse næsten altid spiller snævert sammen med de landskabelige omgivelser, de er placeret i. Det er også fordi, landskabets forskelligartethed i sig selv kan indbyde til - men også sætte begrænsninger for - forskellige kombinationer af anvendelse.

De voldsomme miljøproblemer, som den industrielle udvikling, især efter 2. verdenskrig, indebar, førte i løbet af 1980'erne til en bred erkendelse af det nødvendige i en omfattende omstilling af produktion og levevis i mere bæredygtig retning. Mens der har hersket bred enighed om regulering af byspildevand og industriens udledninger, har det været langt vanskeligere at få styr på landbrugets miljøforhold. En af grundene hertil er, at man ikke kan

behandle landbrugets forurening ud fra et lighedsprincip, da de naturgeografiske, landskabelige forudsætninger netop varierer.

Bæredygtig arealanvendelse

Omstilling mod en bæredygtig udvikling vil få meget store konsekvenser for arealanvendelsen og dens regionale og lokale variation. Bæredygtig arealanvendelse indebærer en differentieret tilpasning til de landskabelige vilkår. Den differentierede regulering er ikke blot nødvendig af økologiske, men også af økonomiske og sociale grunde, men hidtil har det været ganske vanskeligt at skabe forståelse for dette. Det kan der være mange grunde til, men et uheldigt samspil mellem især to historiske 'dogmer' er værd at fremhæve:

Et ønske om lighed for loven er et grundlæggende gode, også under en bæredygtig omstilling, men det er ikke hensigtsmæssigt (eller særligt demokratisk) at insistere på at forholde sig ensartet til meget forskellige lokale miljøforhold. En differentiering i miljøkrav og støttemuligheder har generelt været politisk uacceptabelt i Danmark, med mindre der har været klare, regelbundne og let administrerbare grunde til det. Det gælder således EU-landbrugsstøtten, der har været den samme på alle jordbundstyper i Danmark, mens den fx har været differentieret efter bonitet i Tyskland.

Samtidigt har videnskabskulturen, også inden for miljøvidenskaberne, været næsten entydigt rettet mod at lede efter sammenhænge og lovmæssigheder i almindelighed og etablere generelle normer og grænseværdier, der kunne implementeres overalt, uanset den store variation der hersker i vore miljøer og kultur-

miljøregulering

landskaber. Den landskabelige variation er i vid udstrækning blevet betragtet som krusninger på overfladen, som blot skabte forvirring i forståelsen i videnskabens egentlige formål: Klarlægelse af naturens, samfundets og tænkningens almene lovmæssigheder.

Miljøindsatsen gennem de seneste 30 år har bestemt givet resultater: Spildevandsrensning, gødningsnormer, generelle regler for gødningshåndtering, grønne marker, harmoniregler, regler for håndtering af affald mv. De har alle haft en virkning, og ikke mindst vandmiljøet i vore kystnære egne er forbedret betragteligt. Men de lavthængende frugter er ved at være høstet, og en yderligere forbedring af miljøet i tilknytning til en bæredygtig omstilling vil kræ-

ve en langt mere detaljeret og differentieret indsats, der er tilpasset lokale, stedlige vilkår.

Seks anbefalinger

Dette er også en af hovedkonklusionerne i rapporten »Natur og Landbrug - en ny start« fra regeringens Natur- og Landbrugskommission: *Den nuværende miljøregulering af landbruget med generelle gødningsnormer og produktionsbegrænsninger vil ikke kunne løse udfordringerne ... Med differentierede og målrettede regler kan landbrugsdriften på de robuste arealer tilpasses og optimeres, mens der kan ske en ekstensivering eller udtagning af de mest sårbare landbrugsarealer. Samtidigt kan der tilrettelægges en mere målrettet miljøindsats, hvor der tages bedre højde for de enkelte vandområders tilstand og for deres forskellige indsatsbehov. På den måde kan en målrettet regulering på en og samme tid både skabe mindre miljøbelastning og forbedrede muligheder for produktion og indtjening (s. 10).*

Det, der i rapporten kaldes »målrettet miljøregulering«, omfatter seks anbefalinger fra Kommissionen. Kernen i denne regulering er en ny, målrettet og differentieret regulering af landbrugets anvendelse af næringsstoffer baseret på viden om, hvor og på hvilke typer af arealer udvaskning finder sted samt viden om vandområders sårbarhed. På længere sigt ønskes en regulering baseret på målte udledninger.

Det er denne målrettede miljøregulering, der er emnet for Dansk Landskabsøkologisk Forenings 21. årsmøde. Årsmødet omfatter ti foredrag med efterfølgende diskussion. ■

Dansk Landskabsøkologisk Forening

**Målrettet regulering i
landbrugslandskabet, torsdag
den 5. december 2013 kl. 9-16,
Festauditoriet, Bülowsvej 13,
Frederiksberg**

PROGRAM

9.00 Kaffe og registrering

9.30-11.35: Landskabets opbygning og variationer i vand og næringsstoffer i landskabet

11.35-12.00 Kaffepause

12.00-12.50: Modeller, data og kortlægning: To supplerende tilgange

12.50-13.50 Frokostpause

13.50-14.40: Implementering, regulering og forvaltning: Regelorienteret eller målorienteret?

15.05-16.00: Kaffe og diskussion

Detaljeret program samt tilmelding på www.landskabsoekologi.dk